

Kategoria: Aktualności

Opublikowano: środa, 10, czerwiec 2026 13:42

Joanna Gryboś-Chechelska

Odśloni: 254

Konwent Powiatów Województwa Kujawsko-Pomorskiego przyjął stanowisko, w którym apeluje o ujednoczenie i wypracowanie bezpiecznej dla jednostek samorządu terytorialnego interpretacji przepisów dotyczących zarządzania wolnymi środkami budżetowymi za pomocą automatycznych lokat jednodniowych – tzw. lokat overnight – lub o dokonanie stosownych zmian legislacyjnych.

Bezpośrednią przyczyną apelu jest narastająca rozbieżność w praktyce kontrolnej poszczególnych Regionalnych Izb Obrachunkowych, która stawia skarbników i zarządy powiatów w stanie wysokiej niepewności prawnej przy codziennym zarządzaniu płynnością finansową. Wybrane RIO zaczęły prezentować restrykcyjne stanowiska, kwestionując legalność automatycznego transferu środków na lokaty nocne w dwóch obszarach. Po pierwsze, interpretują zakaz lokowania środków z dotacji celowych wynikający z art. 48 ustawy o finansach publicznych w sposób skrajnie rygorystyczny, nie uwzględniając technicznego i operacyjnego charakteru lokaty overnight. Po drugie, pojawiają się rozbieżności w kwalifikacji sprawozdawczej tych operacji – część składów orzekających traktuje lokaty overnight jako operacje rozchodowe, część zaś jako zwykły element zarządzania płynnością na rachunku bieżącym.

Konwent podkreśla, że mechanizm overnight nie stanowi klasycznej inwestycji kapitałowej zmierzającej do zamrożenia środków finansowych. Jest to automatyczna usługa bankowa zarządzania płynnością, zintegrowana z rachunkiem bieżącym jednostki samorządu terytorialnego – środki przekazywane są na lokatę po godzinach pracy urzędu i wracają na rachunek operacyjny przed rozpoczęciem kolejnego dnia roboczego. Tym samym zasoby pieniężne pozostają w pełnej dyspozycji samorządu w każdym momencie realizacji zadania celowego, a stosowanie tego instrumentu nie powoduje opóźnień w płatnościach ani naruszenia terminów wydatkowania dotacji.

Konwent wskazuje ponadto, że zgodnie z ustawą o dochodach jednostek samorządu terytorialnego odsetki od środków na rachunkach bankowych samorządu stanowią jego dochód własny, a w ustawie o finansach publicznych brak jest wyraźnej podstawy prawnej nakazującej zwrot odsetek od dotacji celowych – inaczej niż w przypadku środków unijnych, gdzie taki obowiązek wynika wprost z umów. Stanowisko Konwentu wspiera wyrok Naczelnego Sądu Administracyjnego o sygnaturze I GSK 1721/21 oraz stanowisko Związku Powiatów Polskich, potwierdzające, że lokata overnight stanowi jedynie techniczny sposób prowadzenia rachunku, odsetki są dochodem własnym powiatu, a stosowanie tego instrumentu nie narusza art. 252 ustawy o finansach publicznych.

Mimo przywołanych argumentów Regionalne Izby Obrachunkowe podtrzymują restrykcyjne stanowisko, co w praktyce zmusza powiaty do rezygnacji z tego instrumentu finansowego z obawy przed zarzutem naruszenia dyscypliny finansów publicznych. Konwent wskazuje, że skutkuje to wymiernymi stratami finansowymi dla budżetów lokalnych, które tracą należne im przychody z odsetek. Jedynym beneficjentem tej sytuacji pozostają banki komercyjne, które obracają środkami powiatów, nie dzieląc się uzyskanym zyskiem. W ocenie Konwentu brak jest ratio legis w pozbawianiu powiatów bezpiecznego i łatwo dostępnego źródła dochodów, a zaniechanie lokowania wolnych środków stoi w sprzeczności z zasadą racjonalnego gospodarowania środkami jednostek sektora finansów publicznych.

Konwent Powiatów Województwa Kujawsko-Pomorskiego zwraca się o podjęcie inicjatywy legislacyjnej, która zapewni samorządom niezbędną niezależność w dysponowaniu środkami publicznymi przy zachowaniu zasad celowości i gospodarności, a zarazem pozostawi rządowi możliwość interwencji w sytuacjach kryzysowych.